

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי – ספטמבר 2012 עיקרי הממצאים

הניתוח הראשוני מקיף 145 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע יוני 2012 ועד סופו.

ברבע השני של 2012:

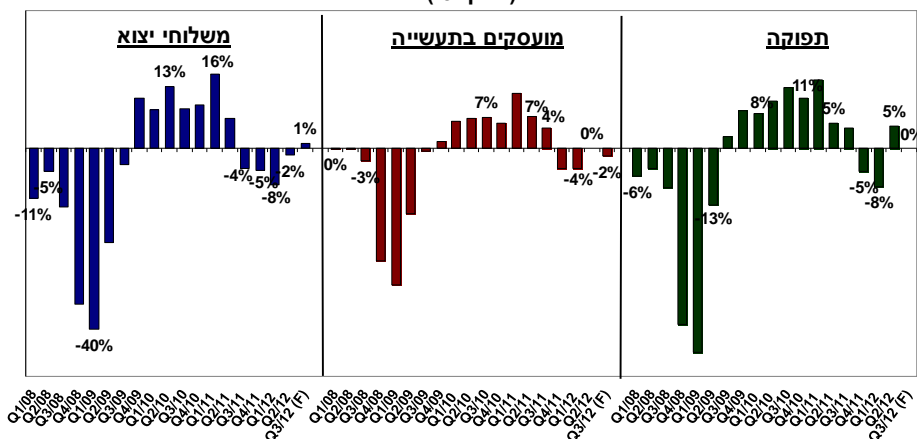
- גידול מחדש בתפוקת התעשייה.
- קיפאון במצבת העובדים בתעשייה.
- התמתנות ניכרת בעוצמת הירידה במכירות המקומיות.
- התמתנות ניכרת של הנסיגה במשלוחי היצוא.
- גידול מחדש בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- עלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות.
- גידול מתון בתפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע השלישי של 2012:

- קיפאון בתפוקת התעשייה.
- חידוש פיטורי עובדים מהתעשייה.
- החרפה בעוצמת הנסיגה במכירות לשוק המקומי.
- גידול מתון ביותר, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא.
- גידול נוסף בהשקעות התעשייה.
- גידול מתון בפעילותן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

ממצאים ראשוניים מסקר ציפיות בתעשייה לרבע השלישי של 2012

(מאזן נטו)

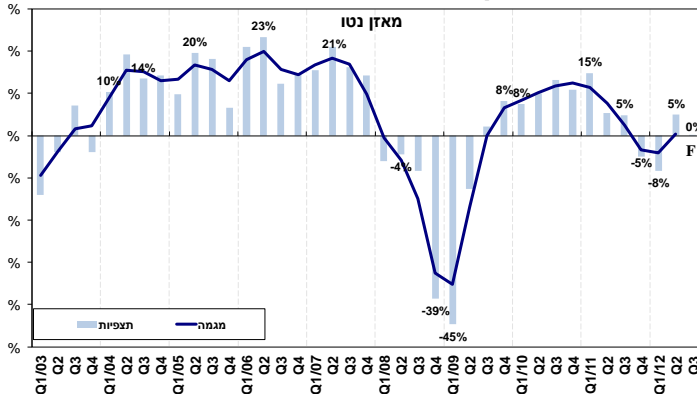

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי - ספטמבר 2012

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2012 - 2003

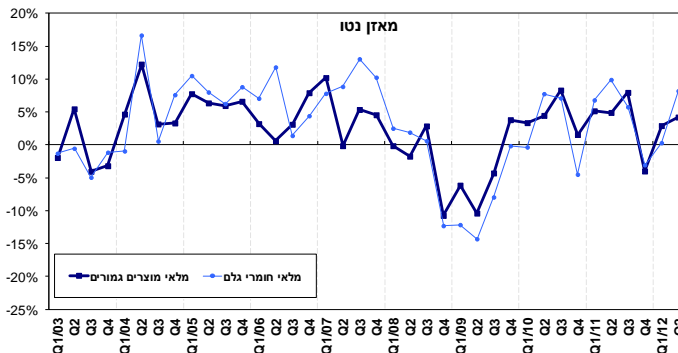

בהתאם לציפיות, ברבע השני של 2012 נרשם גידול מחודש בתפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים מצביעים על מאזן נטו¹ חיובי של 5%, כאשר 39% דיווחו על גידול בתפוקתם ו-35% דיווחו על נסיגה, זאת לאחר שני רבעונים רצופים של נסיגה בתפוקה בהם נרשם מאזן נטו שלילי ממוצע של 6.5% לרבעון.

נציין, כי למרות הגידול המחודש, קצב הצמיחה עליו מדווחים התעשיינים ברבעון החולף עדיין מתון ביחס לתקופות צמיחה קודמות (מאזן חיובי ממוצע של 8.5% לרבעון נרשם בין הרבע השלישי של 2009 לרבע השלישי של 2011, ושל 15.5% לרבעון בשנים 2004-2007).

הצמיחה בתפוקה ברבע השני לוותה בעלייה מחודשת בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו חיובי של 4% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן שלילי של 8% בשני הרבעונים החולפים.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה
2012 - 2003

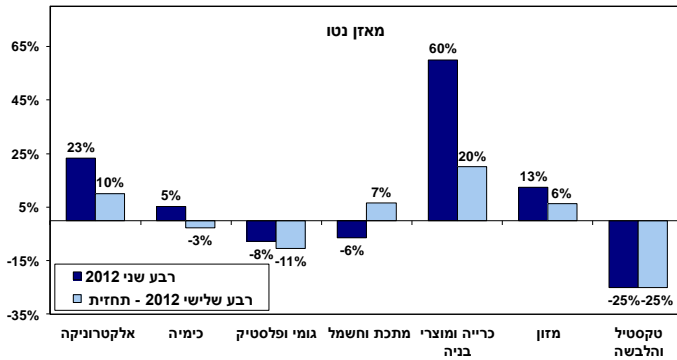

עם זאת, **מסתמנת עלייה במלאים בתקופה הנסקרת: זינוק חד נרשם במלאי חומרי הגלם (מאזן נטו חיובי של 8% ברבע השני של 2012, לאחר קיפאון ברבע הראשון של השנה), זאת לצד האצה קלה בקצב גידול מלאי המוצרים הגמורים.**

לרבע השלישי של 2012 צופים התעשיינים קיפאון בתפוקתם: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו אפס, כאשר 31% צופים ירידה בתפוקתם ואחוז דומה (30%) צופים גידול.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

תפוקת התעשייה - פירוט ענפי

הקיפאון הצפוי לרבע השלישי של 2012 משקף נסיגה בתפוקת ענפי הטקסטיל והלבשה², הגומי והפלסטיק והכימיה לצד האטה בקצב צמיחת ענפי הכרייה ומוצרי הבנייה, האלקטרוניקה והמזון.

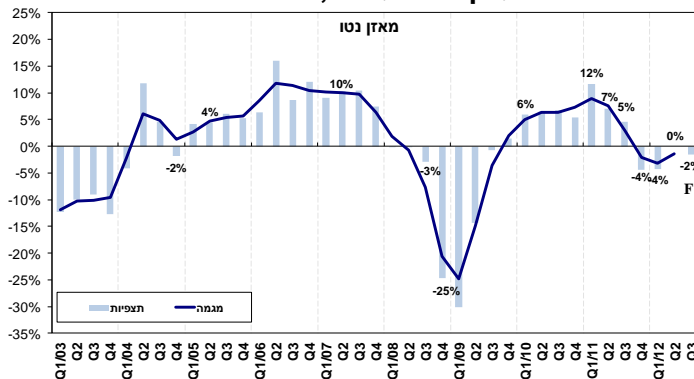
מנגד, צמיחה מחודשת צפויה בענף המתכת והחשמל.

מועסקים בתעשייה

ברבע השני של 2012 נרשמה יציבות במצבת העובדים בתעשייה: 21% מהתעשיינים דיווחו על פיטורי עובדים, בדומה לאחוז התעשיינים שרשמו עלייה במצבת העובדים. כך, התקבל מאזן נטו אפס, לאחר שני רבעונים של פיטורי עובדים, בהם נרשם מאזן נטו שלילי של 4%, ולפניהם שמונה רבעונים רצופים של קליטת עובדים לתעשייה (מאזן נטו חיובי ממוצע של 6% לרבעון).

על אף שכבר שלושה רבעונים לא נרשמה קליטת עובדים לתעשייה, נמשך הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי ברבע השני של 2012 נותר על 79%, זאת בדומה ל- 78% שדיווחו כך ברבע הראשון של השנה, ו- 77% ברבע האחרון אשתקד. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הגומי והפלסטיק, הטקסטיל והלבשה והמתכת וחשמל.

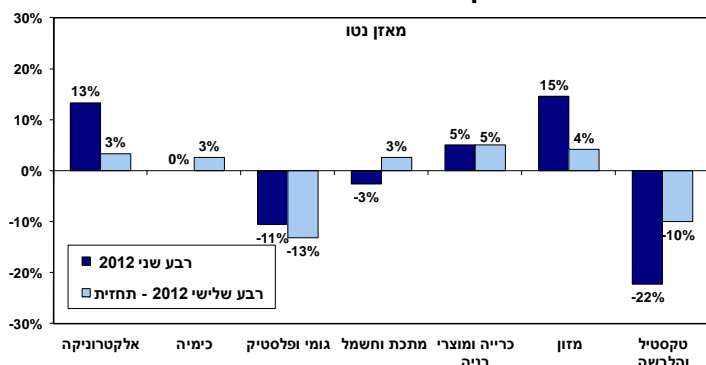
מועסקים בתעשייה, 2012 - 2003

לרבע השלישי של השנה צופים התעשיינים חידוש פיטורי עובדים מהתעשייה: 18% מהתעשיינים צופים ירידה במצבת העובדים, לעומת 15% הצופים גידול. כך, צפוי מאזן נטו שלילי של 2%, המשקף ירידה מתונה במצבת העובדים בתעשייה ברבע השלישי של 2012.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף (10 משיבים), יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

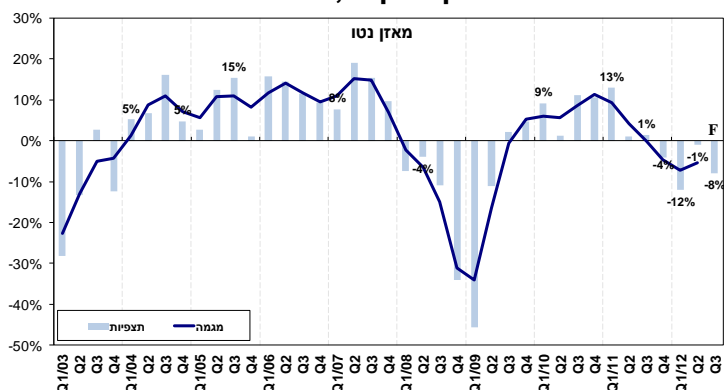

את פיטורי העובדים מהתעשייה ברבע השלישי של השנה צפויים להוביל ענפי הגומי והפלסטיק, הטקסטיל וההלבשה². בעוד האטה ניכרת צפויה בקצב קליטת העובדים לענפי האלקטרוניקה והמזון.

מנגד, קליטת עובדים מחודשת צפויה בענפי הכימיה, המתכת והחשמל, לצד קליטת עובדים נוספת לענף הכרייה ומוצרי הבנייה².

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2012-2003

בהתאם לציפיות, ברבע השני של 2012 חלה התמתנות ניכרת בעוצמת הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי, עד כמעט קיפאון: 35% מהתעשיינים רשמו ירידה, לעומת 30% שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 1%, לאחר מאזן שלילי נמוך ביותר, של 12% ברבע הראשון של השנה.

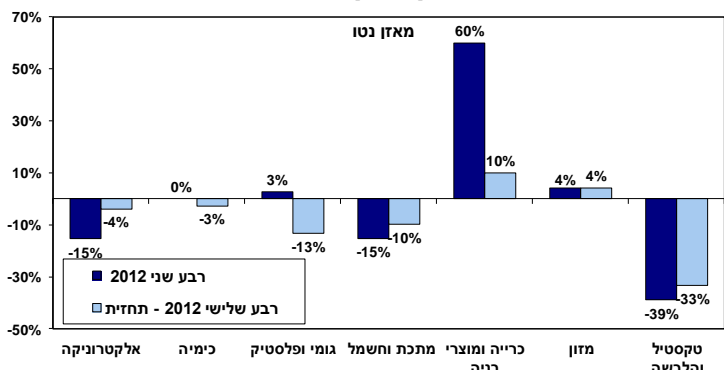
התמתנות זו, משקפת בעיקרה גידול דרמטי במכירות המקומיות של ענף הכרייה ומוצרי הבנייה², כאשר 90%

מתעשייני הענף רשמו עליה במכירות, ואף לא אחד ציין נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 60% במכירות הענף, בעוד דיווחיהם של יתר ענפי התעשייה נעו בין נסיגה חדה לגידול מתון בלבד. ייתכן שגידול זה משקף עלייה בביקושים לתוצרת התעשייתית מצד ענף הבנייה, בפרויקטי נדל"ן אשר הגיעו לשלבי סיום הבנייה.

לרבע השלישי של 2012 צופים התעשיינים העמקת הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו שלילי של 8%, כאשר 33% צופים ירידה במכירות המקומיות, אל מול 18% בלבד הצופים עליה במכירות אלו.

אינדיקציות נוספות לחודשים הבאים מצביעות אף הן על צפי לנסיגה במכירות המקומיות: התעשיינים מדווחים על ירידה נוספת בהזמנות לשוק המקומי ברבע השני של 2012, תוך התמתנות בקצב (מאזן שלילי של 6% בהמשך למאזן שלילי של 11% בתחילת השנה), וצפי לירידה נוספת ברבע השלישי של השנה: צפי למאזן נטו שלילי של 7%.

מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

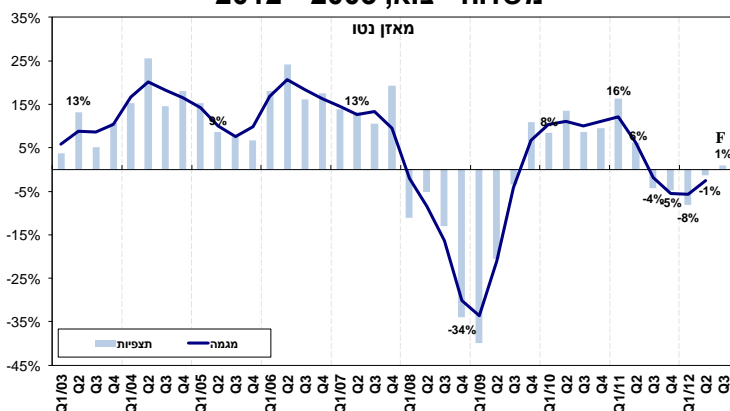

הנסיגה הצפויה במכירות המקומיות משקפת צפי לירידה חדה במכירות ענפי הטקסטיל וההלבשה², הגומי והפלסטיק, המתכת והחשמל, לצד צפי לנסיגה מתונה יחסית במכירות המקומיות של האלקטרוניקה והכימיה.

מנגד, גידול נוסף צפוי במכירות המקומיות של ענף הכרייה ומוצרי הבנייה², אם כי תוך האטה ניכרת בקצב הגידול, זאת לצד גידול מתון נוסף במכירות ענף המזון.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2012 - 2013

ברבע השני של 2012 חלה התמתנות ניכרת בעוצמת הנסיגה גם במשלוחי היצוא: 33% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא בתחילת השנה, אל מול 35% שדיווחו על גידול, מרביתם גידול קל בלבד. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 1%, לאחר מאזן שלילי של 8% ברבע הראשון של 2012.

במקביל, המשיכו היצואנים לדווח על שחיקה ברווחיות היצוא גם ברבע השני של השנה: 40% מהיצואנים רשמו ירידה ברווחיות, אל מול 13% בלבד שרשמו שיפור, כולם שיפור קל. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 17% ברבע השני של 2012, בהמשך למאזן שלילי של 20% ברבע הראשון של השנה.

כמו כן, נמשכה ירידת מחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 11% נרשם ברבע השני של השנה, לאחר מאזן שלילי של 12% ברבע הראשון של 2012, ומאזן שלילי של 11% ברבע האחרון אשתקד.

לאחרונה, ממשיכים להתרבות הגורמים המהווים מכשול מהותי לצמיחת היצוא. בראש הרשימה דורג הפעם שלושה גורמים: גורם הזמנות היצוא וגורם קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים עם ציון ממוצע³ של 3.5, לצד גורם המחירים הבינלאומיים (3.4). היות המחירים הבינלאומיים גורם משמעותי הבולם את צמיחת היצוא מתיישבת עם העמקת הירידה במחירי היצוא מסוף 2011.

במקום השני דירגו היצואנים את גורם רווחיות היצוא (3.2), ובמקום השלישי דורג גורם קשיי השיווק בשוק קיים (3.1). הירידה בחשיבות גורם הרווחיות מראש טבלת הגורמים הבולמים את היצוא⁴ למקום השני מתיישבת עם הפיחות שחל במהלך הרבע השני של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר פעל למיתון השחיקה ברווחיות היצוא.

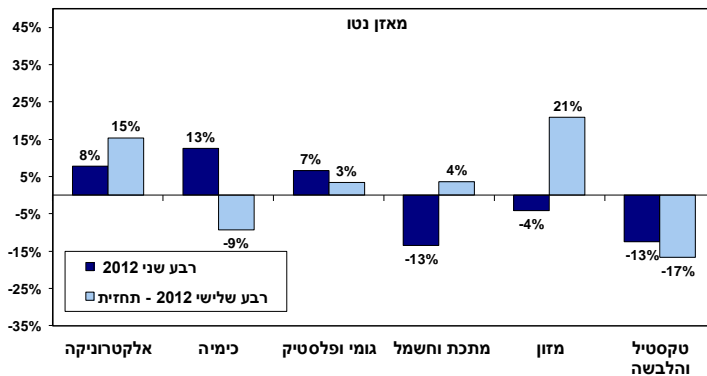
לרבע השלישי של השנה צופים היצואנים גידול מתון ביותר, כמעט קיפאון, במשלוחי היצוא, לאחר ארבעה רבעונים רצופים של נסיגה: צפוי מאזן נטו חיובי של 1%, כאשר 30% מהיצואנים צופים גידול, מרביתם גידול קל, אל מול 27% הצופים קיטון.

נדגיש, כי למרות הצפי להתרחבות במשלוחי היצוא, אינדיקציות נוספות לעתיד מצביעות על צפי להמשך הנסיגה ביצוא התעשייתי: היצואנים בסקר ממשיכים לדווח על ירידה בהיקף ההזמנות ליצוא ברבע השני של השנה (מאזן נטו שלילי של 5%, בהמשך למאזן שלילי של 7% בתחילת 2012), ואף צופים ירידה נוספת ברבע השלישי של 2012 (מאזן נטו שלילי של 3% בהזמנות ליצוא). נדגיש, כי ייתכן ומדובר בהזמנות לטווח רחוק יותר – מעבר לרבעון הקרוב.

להערכת היצואנים, ברבע השלישי של 2012 תימשך הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח, בקצב דומה לשנה החולפת (צפוי מאזן נטו שלילי של 13%). הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים. נציין, כי מגמת הפיחות הנוכחית מסייעת ליצואנים להתמודד עם האילוץ להוריד מחירים במונחי מט"ח, שכן היא ממתנת את הפגיעה בתמורה השקלית.

³ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5 = הגורם המגביל ביותר.
⁴ כפי שדורג גורם זה בסקרים קודמים.

יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

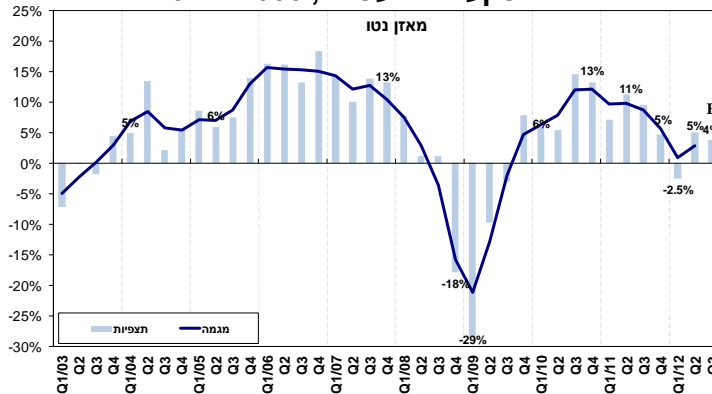

הגידול המתון הצפוי ביצוא משקף צפי
ההאצה ניכרת בקצב גידול משלוחי
היצוא בענף האלקטרוניקה, לצד צפי
לגידול חד ומחודש ביצוא ענף המזון.
במקביל, גידול מתון צפוי ביצוא ענפי
הגומי והפולסטיק, המתכת והחשמל.

מנגד, נסיגה נוספת צפויה ביצוא ענף
הטקסטיל והלבשה², תוך העמקת
עוצמת הנסיגה, לצד נסיגה מחודשת
ביצוא ענף הכימיה.

השקעות בתעשייה

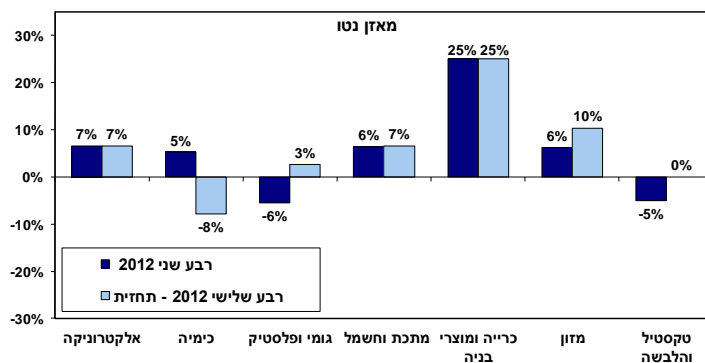
השקעות בתעשייה, 2012-2003

בהתאם לציפיות התעשיינים, **ברבע
השני של 2012 חל גידול מחודש
בהשקעות התעשייה בנוכסים
קבועים: 23%** רשמו גידול
בהשקעותיהם אל מול 14% בלבד
שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו
חיובי של 5%, לאחר מאזן שלילי של
2.5% ברבע הראשון של השנה,
ובהמשך לתשעה רבעונים רצופים של
גידול מהיר בהשקעות (מאזן נטו חיובי
ממוצע של 9%).

תחזיות התעשיינים לרבע השלישי של 2012 מצביעות על גידול נוסף בהשקעות התעשייה: צפוי
מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 22% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, מרביתם גידול קל,
לעומת 15% הצופים ירידה.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

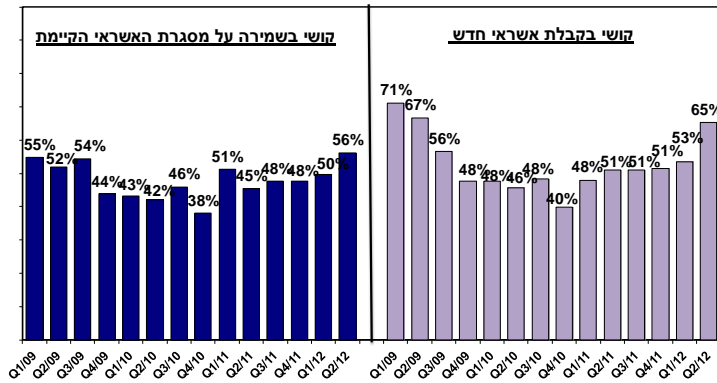
הגידול בהשקעות משקף צפי לעלייה
בהשקעות מרבית ענפי
התעשייה, למעט ענף הכימיה הצופה
ירידה בהשקעות, וענף הטקסטיל
וההלבשה הצופה קיפאון.

גידול מהיר צפוי בהשקעות בענפי
הכרייה ומוצרי הבניה, המזון,
האלקטרוניקה, המתכת והחשמל, לצד
גידול מתון בהשקעות ענף הגומי
והפולסטיק.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול בהוצאות המימון הריאליות ברבע השני של 2012:
כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 11% בהוצאות המימון (25% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 7% בלבד
שדיווחו על ירידה קלה), לאחר מאזן דומה ברבע הראשון של השנה.

לרבע השלישי של 2012 צופים התעשיינים גידול נוסף בהוצאות המימון הריאליות, תוך האטה קלה
בקצב: מאזן נטו חיובי צפוי של 8%, כאשר 20% צופים עלייה בהוצאות ו-6% בלבד צופים ירידה קלה.

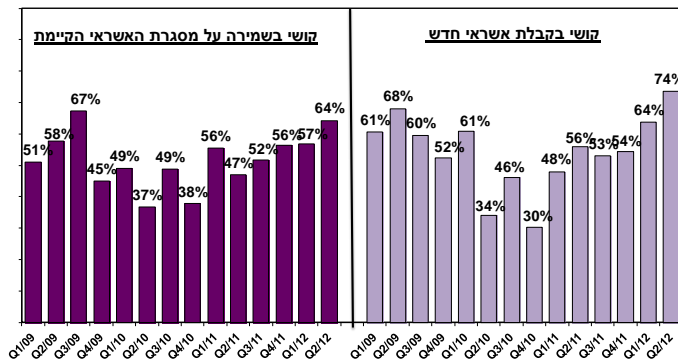
סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

נציין, כי הפעם האחרונה בה נרשם שיעור כה גבוה הייתה בתחילת 2009, לאחר נפילת בית ההשקעות ליהמן ברדרס, עת מחנק האשראי העולמי היה בשיאו.

כמו כן, עלייה דרמטית נרשמה גם באחוז התעשיינים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש: 65% מהתעשיינים בסקר דיווחו כך, לעומת 52% בממוצע ארבעת הסקרים הקודמים. אחוז זה מתקרב לשיעור השיא שנרשם בתחילת 2009 (שיעור של 69% בממוצע במחצית הראשונה של 2009).

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים

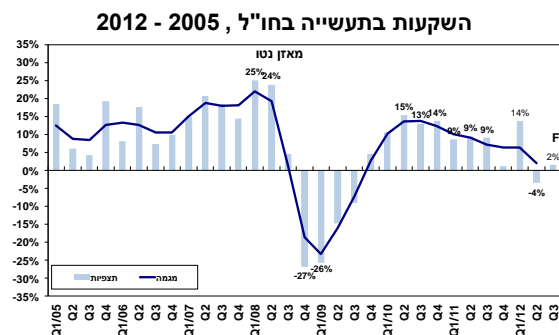
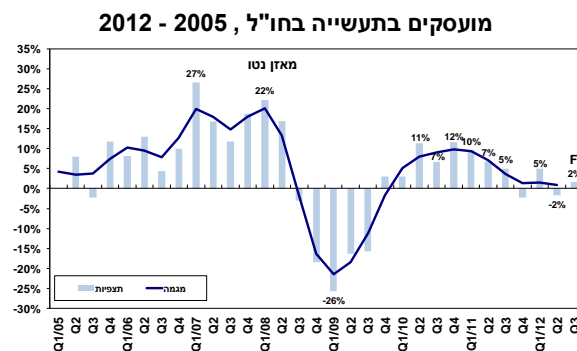
נדגיש, כי קשיי האשראי מאפיינים בעיקר את מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים, המתמודדים עם קושי שיא שלא דווח כמותו בסקר, הן בקבלת אשראי חדש והן בשמירה על מסגרת אשראי קיימת: 74% מהמפעלים הקטנים והבינוניים⁵ שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע הראשון של 2012 בקושי בקבלתו, לעומת 64% שדיווחו כך בסקר הקודם, ו- 61% בתחילת 2009.

במקביל, דיווחו 64% מהמפעלים הקטנים והבינוניים כי נתקלו בקושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, עלייה משמעותית לעומת 57% שדיווחו כך בסקר הקודם, ולעומת 51% ברבע הראשון של 2009.

הפעילות הרב לאומית⁶

ברבע השני של 2012 חלה צמיחה מחודשת, אך מתונה, בתפוקת המפעלים בחו"ל: 33% מהמפעלים בחו"ל דיווחו על גידול, אל מול 30% שרשמו ירידה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 4%, לאחר מאזן נטו אפס ברבע הראשון של השנה, אשר שיקף קיפאון בתפוקה. מנגד, חודשה הנסיגה בגורמי היצור בחו"ל הן בהשקעות המפעלים בחו"ל והן במצבת העובדים.

לרבע השלישי של 2012 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות האטה בקצב צמיחת תפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 2% צפוי לרבע השני של השנה, כאשר 27% מהחברות צופות גידול קל בתפוקתן, אל מול 17% הצופות ירידה.

במקביל, צפוי גידול מחודש, אך מתון, במצבת העובדים בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 2% צפוי לרבע השלישי של 2012, לאחר מאזן שלילי בשיעור דומה ברבע השני של השנה.

מגמה דומה צפויה גם בהשקעות במפעלים בחו"ל: מאזן חיובי מתון של 2% צפוי לרבע השלישי של השנה, זאת לאחר מאזן נטו שלילי של 4% ברבע השני של 2012.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי

חגית שמריהו, כלכלנית המחלקה
נועה פוקס, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198806

⁶ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 30 חברות מתוך 145 (21% מהמדגם). מהן 8 מענף הגומי והפלסטיק, 8 מענף המתכת והחשמל, 5 מהאלקטרוניקה, 4 מהטקסטיל וההלבשה, 3 מהכימיה, 1 מהנייר והדפוס, ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.